

Fiskeridirektoratet
postmottak@fiskeridir.no

Deres ref.
21/9681

Vår ref.
2021/1246-9

Saksbehandler
Jan Henrik Sandberg, 976 82 469

Dato
04.03.2022

Havbruk til havs - Nye områder (Sklinnabanken og Trænabanken). Høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag

Norges Fiskarlag viser til Fiskeridirektoratets høring «Havbruk til havs - Nye områder til uttale». Vi har hatt saken på intern høring blant aktuelle medlemslag, og innspill herfra er inkludert i denne uttalelsen.

Bakgrunn

Regjeringen har uttrykt ønske om å legge til rette for havbruk til havs. Dette er definert som oppdrett utenfor 1 nautisk mil av grunnlinja. Fiskeridirektoratet har i denne sammenhengen fått i oppdrag å kartlegge områder som kan være egnet for slik oppdrett. En rapport om mulige områder («Kartlegging og identifisering av områder egnet for havbruk til havs - Områderapport») ble ferdigstilt i 2019.

Fiskeridirektoratet sendte høsten 2021 tre områder for mulig oppdrett til havs på høring. De aktuelle områdene i denne høringen var 2 - Norskerenna Sør, 10 - Frøyabanken Sør/11 - Frøyabanken Nord og 7 - Tromsøyflaket, slik de var beskrevet og nummerert i Områderapporten. Norges Fiskarlags høringssvar, datert 26. november 2021, er vedlagt.

I høringen av de tre overnevnte områdene viste det seg å ikke være noen interesse for havbruk til havs innenfor område 7 - Tromsøyflaket. Flere etterspurte imidlertid tilrettelegging av områder for oppdrett til havs utenfor Helgeland. Derfor ber Fiskeridirektoratet nå om innspill til ytterligere to områder for oppdrett til havs, nærmere bestemt område 1 - Sklinnabanken og 5 - Trænabanken, slik disse er avgrenset i Områderapporten. Fiskeridirektoratet utelukker allikevel ikke at det kan bli aktuelt å tilrettelegge område 7 Tromsøyflaket for oppdrett på et senere tidspunkt.

Da de tre første områdene for havbruk til havs var på høring høsten 2021 bad Fiskeridirektoratet særlig om innspill til avgrensing av områdenes yttergrenser. I denne høringen ber Fiskeridirektoratet særlig om «innspill som sammenligner de to områdene opp mot hverandre, og det er en fordel om innspillene kan angi hvilket av de to områdene som vurderes som mest aktuelt for konsekvensvurdering og videre tilrettelegging for havbruk til havs. Dersom det gis innspill om arealkonflikt i et eller begge områdene ber vi om at mulighet for sameksistens også vurderes.»

Etter at Fiskeridirektoratet har vurdert høringsinnspillene vil Nærings- og fiskeridepartementet avgjøre hvilke områder som til slutt skal tilrettelegges. Fiskeridirektoratet vil deretter utarbeide program for myndighetsstyrte konsekvensvurderinger for oppdrett til havs i hvert slikt område.

Innspill fra Norges Fiskarlag

Fiskerinæringa er basert på fornybar biologisk produksjon. Fiskerne er derfor grunnleggende avhengige av et rent og rikt hav, samt intakte gyte-, oppvekst og fiskeområder. Dersom vi forvalter våre fiskerier på en bærekraftig måte, vil høstingen av sjømat i norske havområder kunne foregå i et evighetsperspektiv. Ny havbasert virksomhet må derfor ikke bygges ut på bekostning av havmiljøet, eller på bekostning av ressursgrunnlaget for norsk fiskerinæring.

Fiskeriaktivitet kan foregå mer eller mindre over alt i havet. Aktiviteten varierer med tid på året, mellom år, med utbredelse/vandringer/bestandsstørrelse og med selve fiskeriaktiviteten. Fiske-, gyte- og oppvekstområder har i realiteten heller ingen skarp avgrensning. Å kartlegge og hensynta slike områder er derfor et krevende arbeid, som må gjennomføres i nær dialog med fiskerne.

Vi konstaterer at Fiskeridirektoratet har lagt sporingsdata til grunn for avgrensingen av de to potensielle områdene for oppdrett til havs, som nå er på høring. Det er i utgangspunktet positivt. Fiskeriaktiviteten til norske fartøy under 15 meter, og mange utenlandske fartøy under 24 meters lengde, vises imidlertid ikke alltid gjennom slik sporing. Sporingsdata viser også kun der hvor fiskeredskapet er i aktiv bruk (ikke leting og utsett). De faktiske områdene som benyttes er derfor ofte betydelig større. Det må derfor gjøres mer konkrete og grundigere vurderinger i neste fase. Det må skje i nær og god dialog med aktuelle fiskere for områdene eventuelt konsekvensutredes.

Formålet med å gjennomføre en konsekvensutredning er å sikre at hensynet til miljø og samfunn (inkludert fiskeri) blir tatt hensyn til, når det skal tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer kan gjennomføres. De to områdene som nå er på høring ligger begge utenfor territorialgrensen, og dermed også utenfor plan- og bygningslovens virkeområde. Vi forutsetter at kommende konsekvensutredninger allikevel skjer i samsvar med forskrift om konsekvensutredninger. Vi forutsetter også at etablering av anlegg for havbruk til havs ikke må kunne påvirke vandringer og gyting negativt, ikke minst for NVG-sild og andre nøkkelarter (torsk, sei m.fl.). Nødvendig kunnskap om dette må etableres av Havforskningsinstituttet for eventuelle konsekvensutredninger blir gjennomført.

Det har lenge vært enighet om at miljømessig bærekraft må være den viktigste forutsetningen for videre vekst i oppdrettsvolumet. Det må naturligvis også omfatte oppdrett til havs. Når det gjelder mulighet for god sameksistens, så er det også viktig å sikre at utslipp av fôr, næringssalter og ikke minst legemidler mot lakselus, ikke vil påvirke det marine miljøet og fiskeriene negativt. Vilkår for å sikre at kjemisk avlusning ikke fører til negative konsekvenser på marine krepsdyr og havmiljøet ellers, må bli sentrale tema. Plassering av oppdrettsanlegg til havs må etter vår oppfatning fortsatt unngås i viktige gyte- og oppvekstområder, samt i viktige vandringsruter.

Anlegg for havbruk til havs vil kunne beslaglegge svært store arealer. Ut fra søknaden til SalMar Ocean AS, om klarering av lokalitet til «Smart Fish Farm», ser det ut til at et slikt anlegg i praksis vil beslaglegge om lag 10 000 daa i forhold til utøvelse av fiske (inkludert ankere og fortøyninger). Slike anlegg må derfor legges utenfor viktige fiskeområder. Det må også sikres at kabler for strømforsyning til aktuelle anlegg ikke blir til hinder for fiskeri. Anlegg for havbruk til havs må også bli dimensjonert og utrustet til å kunne driftes sikkert i åpent hav. Samtidig må det stilles økonomisk garanti for fjerning/opprydding av slike anlegg, når de blir utrangert.

For mer utfyllende informasjon viser vi til Fiskarlagets innspill til høring av vilkår for havbruk til havs (datert 20. november 2019), samt til våre høringsuttalelser til SalMar Ocean AS søknad om klarering av lokalitet for oppdrett i Norskehavet (datert 8. februar 2021 og 2. juli 2021). Vi viser også til Norges Fiskarlags høringsuttalelse til forslag til endringer i akvakulturregelverket, datert 30. mars 2021 og til «Havbruk til havs, tre områder – Høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag», datert 26. november 2021. Den sistnevnte uttalelsen er vedlagt.

Særlige innspill til Område 1 - Sklinnabanken

Område 1 Sklinnabanken ligger utenfor Helgelandskysten, 14 til 58 nautiske mil fra grunnlinja. Dette området ligger (til tross for navnet) noe nord for det svært viktige fiskeområdet, som til vanlig kalles Sklinnabanken.

Det foreslåtte området ligger i et svært viktig vandringsområde for NVG-sild, til dels også for sei og torsk. NVG-silda kommer hvert år inn fra havet mot Helgeland og Sklinnabanken, og går derfra inn til eggakanten, før den dreier sørover. Når silda fangstes i disse områdene er den på sitt mest verdifulle, gir best pris til fiskerne. I østlige deler av dette området foregår det et aktivt fiske etter sild med not og flytetrål. Det fiskes også etter lange og brosm med line/autoline, samt vassild/stavsild med bunntrål, i samme område. Den kystnære/østlige delen av dette området er et

attraktivt fiskeområde for den mindre kystflåten. Her foregår det derfor en del fiske etter sei, torsk og lange. Det er også viktig å ivareta slike kystnære fiskeområder for å kunne ha et relativt lavt drivstofforbruk, og tilsvarende lave CO2-utslipp.

Norges Fiskarlag ber på dette grunnlaget om at østre halvdel av Område 1 – Sklinnabanken tas ut av området, som kan vurderes nærmere for oppdrett til havs. Vi vil komme tilbake med flere innspill til den øvrige delen av området ved en eventuell konsekvensutredning.

Innspill til Område 5 - Trænabanken

Område 5 Trænabanken ligger også utenfor Helgelandskysten, 12 til 79 nautiske mil fra grunnlinja. Dette området ligger noe nord for det svært viktige fiskeområdet, som vanligvis kalles Trænabanken. Fiskeridirektoratets høringsnotat viser til at det er noe sjøverts ferdsel og fiskeriaktivitet innenfor området. Det blir i tillegg pekt på at området delvis overlapper med et foreslått område for vindkraftverk til havs i sør-øst (Træna vest/Ytre Helgeland).

Dette området ligger også i vandringsruten for NVG-sild, til dels også sei og torsk. I østre og til dels midtre deler av dette området foregår derfor et aktivt fiske etter NVG-sild med not og trål. Det foregår også fiske etter sei, torsk, lange og brosme, særlig i østre del av området. I de dypeste delene av området fangstes en betydelig del av den norske vassild/stavsildkvoten. Det er også noe fiske etter blåkveite. Det er også viktig å ivareta slike kystnære fiskeområder for å kunne ha et relativt lavt drivstofforbruk, og tilsvarende lave CO2-utslipp.

Norges Fiskarlag ber derfor om at østre halvdel av Område 5 - Trænabanken tas ut av området, som kan vurderes nærmere for oppdrett til havs. Vi vil komme tilbake med flere innspill til den øvrige delen av området ved en eventuell konsekvensutredning.

Vi vil være tilgjengelige for å gi ytterligere innspill, dersom det er ønskelig fra Fiskeridirektoratets side.

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Sverre Johansen

Jan Henrik Sandberg

Kopi til: Medlemslag, Nærings- og fiskeridepartementet, Havforskningsinstituttet

Vedlegg: «Havbruk til havs, tre områder – Høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag», datert 26. november 2021.

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.